

10

ICEBERG

COĞRAFYA

SORU BANKASI

MUSTAFA TOPAL

MEB MÜFREDATINA UYGUNDUR

ÖSYM SORULARI

SORU SAYISI: 739

SORU ÇÖZÜM /
KONU ANLATIM VİDEOLU

ORTA
DÜZEY

Yayın Yönetmeni

Eyüp Eğlence

Yayın Editörü

Yasemin Güloğlu

Ders Editörleri

Regaip Karabacak - İsmail Eser - Meltem Genç

Konu Anlatım Videoları

Feyyaz Bilici

Soru Çözüm Videoları

Feyyaz Bilici

Dizgi ve Grafik

Okyanus Yayıncılık Dizgi Servisi (M. K.)

Kapak Tasarım

Türk Mutfacı

Baskı Cilt

Yeni Devir Matbaacılık ve Gazetecilik A.Ş.

Yayıncı Sertifika No

49697

Matbaa Sertifika No

41910

OKYANUS BASIM YAYIN TİCARET A.Ş.

Mevlana Mah. Sultan Vahdettin Cad. No: 4 B / Esenyurt - İstanbul

Tel: (0212) 572 20 00

Fax: (0212) 572 19 49

www.okyanusokulkitap.com www.akilliogretim.com

ISBN

978-625-96922-8-9

İstanbul

Bu eserin her hakkı saklı olup tüm hakları Okyanus Basım Yayın Ticaret Anonim Şirketine aittir. Kısmen de olsa alıntı yapılamaz, metin ve soruları aynen veya değiştirilerek elektronik, mekanik, fotokopi ya da başka türlü bir sistemle çoğaltılamaz, depolanamaz.

Ön Söz

Neden ICEBERG?

ICEBERG; okyanuslarda deniz akıntıları ve rüzgârlarla sürüklenerek yüzen büyük buz kütesidir. ICEBERG'in suyun üzerinde bulunan %10'luk kısmını destekleyen ve görünmesini sağlayan, suyun altındaki görünmeyen %90'lık kısmıdır. "**TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ**" yeni müfredatına uygun bu kitabı hazırlarken ICEBERG'in görünmeyen kısmının görünen kısmına olan bu katkısından biz de etkilendik.

Elinizdeki kitabı; görünen bir soru bankasından öteye taşıyarak konu eksiklerinizi tamamlamanızı sağlayacak detaylı konu anlatım videoları, çözmekte zorlandığınız soru tiplerinin stratejilerini öğrenebileceğiniz çözüm videoları ve çıkmış sınav sorusu deneyimini yaşamanız için ÖSYM sınav soruları ile görünmeyen bir kısım oluşturduk.

Millî Eğitim Bakanlığının uygulamaya koyduğu "**TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ**" yeni müfredatına uymakla birlikte ÖSYM'nin son yıllarda sorduğu soruları inceleyerek hazırladığımız kitaplarımızla siz değerli öğrencilerimizin yükünü hafifleterek öğrenmenizi kolaylaştırmayı ve bunu kalıcı hâle getirmeyi amaçladık.

Uzman yazarımız tarafından büyük bir özveriyle hazırlanan **10. Sınıf ICEBERG Coğrafya Soru Bankası** kitabının sizlere yararlı olacağına ve başarı yolunda hızlı ilerlemenizi sağlayacağına gönülden inanıyoruz.

İhtiyaç duyduğunuz her an Konu Anlatım ve Soru Çözüm Videolarıyla 7/24 yanınızdayız.

Başarılar ve verimli çalışmalar diliyoruz.

Yayın Yönetmeni
Eyüp Eğlence

Yazarın Sana Mesajı Var

Sevgili Öğrencim,

Elinizdeki bu kitap, Millî Eğitim Bakanlığının Maarif Eğitim Modelinde yer alan **öğretim programına** ve **kazanımlarına uygun** olarak uzun ve titiz bir çalışma sonucunda hazırlanmıştır. Amacımız hem okul derslerine destek hem de üniversite sınavına hazırlıktır.

ICEBERG Soru Bankamız size bazı ayrıcalıklar sunuyor. Bunlar,

- Üniteleri özel derse uygun olarak birer seanslık dilimlere ayırdık. Bunlara "mikro konu" adını verdik.
- Kitapta özel derse uygun konularla ilgili sorulara yer verdik. Soruları şekil, grafik ve diğer görsellerle zenginleştirdik.

10. Sınıf ICEBERG Coğrafya Soru Bankasını,

- **27 Mikro Konuya** bölerek hazırladım.
- **Konu Anlatım Videolarını** içeren karekodun olması, kitabımızın en önemli özelliklerinden biridir. Her mikro konunun girişinde konuyu detaylı anlatan konu anlatım videolarını izleyerek eksiklerinizi tamamlayabilirsiniz.

Testleri;

- **Mikro Konu Testleri**
- **Harita Testleri**
- **Bölüm Testleri**
- **Ünite Testleri**
- **Dönem Testleri**
- **Açık Uçlu Sorular**

şeklinde oluşturarak hem konu hem ünite hem de dönem konularına ayırarak öğrencilerimizin daha iyi öğrenmesini amaçladık. Ayrıca haritalı testlere yer vererek zayıf olan harita bilgilerimizi geliştirmeyi amaçladık.

Ünite sonlarına koyduğumuz ve o üniteyle ilgili haritalar, öğrencinin hem merakını giderecek hem de öğrenmesini sağlayacaktır. Sizden ricam bu haritalı testleri ve haritaları öğrenmeniz, çünkü önümüzdeki yıllarda, özellikle YKS sürecinde size ciddi kolaylıklar sunacaktır.

Başarılı, verimli sağlıklı bir yıl geçirmeniz dileğiyle...

Mustafa Topal

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1: COĞRAFYANIN DOĞASI7 - 14

1. Mikro Konu: Coğrafi Bakış	8
Açık Uçlu Sorular	10
Ünite Tekrar Testi	12
Harita	14

ÜNİTE 2: MEKÂNSAL BİLGİ TEKNOLOJİLERİ15 - 24

2. Mikro Konu: CBS ve Uzaktan Algılamanın Uygulama Alanları	16
3. Mikro Konu: Mekânsal Verilerin Haritalara Aktarılması	18
Açık Uçlu Sorular	20
Ünite Tekrar Testi	22
Harita	24

ÜNİTE 3: DOĞAL SİSTEMLER VE SÜREÇLER25 - 102

4. Mikro Konu: Dünya'nın İç Yapısı ve Levha Tektoniği	26
5. Mikro Konu: Levha Hareketleri ve Yer Şekilleri	32
6. Mikro Konu: Levha Hareketleri ve Volkanizma	34
7. Mikro Konu: Levha Hareketleri ve Depremler	36
8. Mikro Konu: Türkiye'nin Tektonik Yapısı	38
9. Mikro Konu: Jeolojik Zamanlar	42
Haritalı Test	46
10. Mikro Konu: İklim ve Kayaç Yapısının Aşınma ve Çözünme Süreçlerine Etkisi	48
11. Mikro Konu: Aşınma, Taşınma ve Birikme	52
12. Mikro Konu: Akarsuların Yeryüzünü Şekillendirmesi	54
13. Mikro Konu: Çözünebilen Kayaçlarda Aşınım ve Birikim Süreçleri	58
14. Mikro Konu: Kıyılarda Aşınım ve Birikim Süreçleri - Kıyı Tipleri	60
Dönem Testi	66
15. Mikro Konu: Buzullaşma Alanlarında Aşınım ve Birikim Süreçleri	70
16. Mikro Konu: Yeryüzü Şekillenmesinde Rüzgârların ve Canlıların Etkisi	72
17. Mikro Konu: Türkiye'de Aşınım ve Birikim Süreçleri	74
18. Mikro Konu: Yeryüzü Şekilleriyle İlgili Gözlem ve Saha Çalışması	80
Açık Uçlu Sorular	82
Haritalı Test	84
Ünite Tekrar Testi	88
Haritalar	96

ÜNİTE 4: BEŞERİ SİSTEMLER VE SÜREÇLER 103 - 118

19. Mikro Konu: Yerleşmelerin Kuruluşu ve Gelişimi	104
20. Mikro Konu: Yerleşmelerin Fonksiyonları.....	108
Açık Uçlu Sorular	112
Haritalı Test.....	114
Ünite Tekrar Testi	116
Harita	118

ÜNİTE 5: EKONOMİK FAALİYETLER VE ETKİLERİ 119 - 134

21. Mikro Konu: Ekonomik Faaliyetlerin Özellikleri.....	120
22. Mikro Konu: Ekonomik Sektörler ve Gelişmişlik.....	122
23. Mikro Konu: Türkiye Ekonomisinin Sektörel Dağılımı	126
Açık Uçlu Sorular	128
Haritalı Test.....	130
Ünite Tekrar Testi	132
Harita	134

ÜNİTE 6: AFETLER VE SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE 135 - 156

24. Mikro Konu: Afetlerle Mücadelede İyi Uygulama Örnekleri.....	136
25. Mikro Konu: Afetlere Karşı Dirençli Yaşam Alanları	140
26. Mikro Konu: Afetlerden Korunma ve Afet Bilinci	144
Açık Uçlu Sorular	148
Haritalı Test.....	150
Ünite Tekrar Testi	152
Harita	156

ÜNİTE 7: BÖLGELER, ÜLKELER VE KÜRESEL BAĞLANTILAR 157 - 174

27. Mikro Konu: Türk Kültürünün Mekânsal Özellikleri	158
Açık Uçlu Sorular	160
Ünite Tekrar Testi	162
Dönem Testi.....	164
Harita	174

CEVAP ANAHTARI 175

Tüm Sınıf Düzeylerinde, yaklaşık 1,5 milyon soru çözüm ve konu anlatım videoları ile akilliogretim.com sitemizle 7/24 öğrencilerimize destek veriyoruz.

HER KOŞULDA EĞİTİM, AKILLI ÖĞRETİM!

Konu Anlatım ve Soru Çözüm Videolarına Nasıl Ulaşılr?

Sayfalarda yer alan kare barkodları telefonda okutarak veya bilgisayardan kare barkodların altında yer alan sayısal kodları akilliogretim.com adresindeki arama çubuğuna yazarak ulaşılmaktadır.

Okyanus Video Çözüm Uygulamamızı App Store ve Google Play üzerinden indirip, Soru Çözüm ve Konu Anlatım Videolarımıza ulaşabilirsiniz.

Telefon, Tablet veya
Bilgisayardan

Konu Anlatım
Video Örneği
İçin Okutun

Soru Çözüm
Video Örneği
İçin Okutun

“NEREDE OLURSAN OL” 7/24 EĞİTİME DEVAM.

AKILLI ÖĞRETİM

akilliogretim.com

COĞRAFYANIN DOĞASI

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

1. Orhan Öğretmen "Bursa, Erzurum, Bolu, Kayseri gibi illerde kayak merkezleri bulunmaktadır." diye bilgi verdikten sonra bu yerlerde kayak merkezlerinin bulunmasının nedenini öğrencilerine sormuştur.

Buna göre aşağıdaki öğrencilerden hangisinin verdiği cevap doğrudur?

- A) **Elif:** Çünkü bu yerlerde kış sıcaklıkları oldukça düşük geçmektedir.
- B) **Zehra:** Çünkü, bu yerlerde kayağa uygun yer şekilleri ve iklim koşulları bulunmaktadır.
- C) **Esmâ:** Çünkü bu yerlerin ortalama yükseltileri fazladır.
- D) **Murat:** Çünkü bu yerlerde kayaç yapısı kayak yapmaya elverişlidir.
- E) **Samet:** Çünkü bu yerlere gerekli yatırımlar yapılmıştır.

2. Coğrafyanın çalıştığı birçok olay ve süreç çeşitli ölçeklerde meydana gelmekte ve sıklıkla bir ölçekte meydana gelen bir olay veya alınan bir karar diğerlerini de etkilemektedir. Coğrafyada bu duruma mekansal ölçek adı verilmektedir.

Buna göre aşağıda gerçekleşen olaylardan hangisinin mekansal ölçeği daha dardır?

- A) 1986 yılında şimdiki Ukrayna topraklarında yer alan Çernobil Nükleer Santrali'nde patlamanın meydana gelmesi
- B) 1988 yılında başlanan ve 1994 yılında bitirilen İngiltere ile Fransa arasındaki Manş Tüneli'nin yapılması
- C) 2004 yılında Endonezya'da meydana gelen deprem sonucu binlerce kişinin hayatını kaybetmesi
- D) 2021 yılında Kastamonu'nun Bozkurt ilçesinde meydana gelen sel ve taşkın sonucu 65 kişinin yaşamını yitirmesi
- E) 2019 yılının Aralık ayında Çin'de ortaya çıkan Covid-19 pandemisinin özellikle yaşlı nüfus üzerinde daha etkili olması

3. Kahramanmaraş'ta meydana gelen deprem neticesinde yaklaşık 53 bin kişi hayatını kaybetti. Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde bulunan 11 il bu depremden etkilendi. Deprem bu illerde neredeyse sosyal ve ekonomik yaşamı durdurdu. Binlerce bina ve iş yeri yıkılırken kentlerin eski hâline gelmesinin yıllarca süreceği tahmin edilmektedir.

Verilen olaya bakıldığında coğrafyanın mekanla olan ilişkisinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı verilemez?

- A) Ne?
- B) Nerede?
- C) Ne zaman?
- D) Neden orada?
- E) Doğal ile beşerî ortamın bağlantısı var mı?

4. Aşağıdaki görselde Rize'de meydana gelen heyelan felaketi gösterilmiştir.

Bu olayın meydana geldiği mekanın özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Dağlık ve engebeli bir arazidir.
- B) Doğal ortam, beşerî ortamı etkilemektedir.
- C) Yıllık yağış miktarı fazladır.
- D) Klimatolojik olaylar doğal ortamı değiştirebilmektedir.
- E) Jeolojik özellikler yer altı kaynaklarının zengin olmasına neden olmaktadır.

00BD0120

5. Aşağıdaki haritada Atatürk Havaalanı'nın yerine yapılması planlanan parkın özellikleri gösterilmiştir.

Bu değişimin yaşanmasıyla,

- Bölgenin rekreasyonel alana dönüştürülmesiyle sosyal etkileşimi artacaktır.
- Bölgenin ülke ekonomisine olan katkısı artacaktır.
- Bölgenin biyoçeşitliliği zenginleşecektir.
- Bölgedeki karbon salınımı ya da çevre kirliliği artacaktır.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Ölçek, coğrafi olay ve süreçlerin temsil ve organizasyonunu bir veya birkaç seviyede açıklamaktadır. Coğrafi çalışmalarda, kartografik, metodolojik ve mekânsal ölçekler kullanılmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kartografik ölçekler olarak değerlendirilebilir?

- Fosil kökenli kaynakların enerji üretimindeki paylarının azaltılmasına yönelik çalışmaların yapılması
- Mangrov ormanlarının görüldüğü alanların özelliklerinin rapor hâline getirilmesi
- Sanayi ve ticaretin geliştiği şehirlerde yaşanan çarpık kentleşme sorunlarının araştırılması
- Türkiye'nin fiziki özelliklerinin belirli oranda küçültülerek düzlem üzerine aktararak gösterilmesi
- Kendine özgü ekosistemi ile dünyanın önemli kara parçalarından olan Madagaskar'ın incelenmesi

7. Doğru coğrafi bakış açısına ve bilincine sahip bir insanın özellikleri arasında,

- Yaşadığı çevreyi iyi tanımalı ve bunu gelecek nesillere temiz bir şekilde aktarmayı kendine borç bilmelidir.
- Doğal kaynakları verimli kullanmalı ve çevreye zarar verecek uygulamalardan kaçınmalıdır.
- Ülkesini veya yaşadığı bölgeyi dünya ölçeğinde bir güç hâline getirmelidir.
- Doğal ortamda karşılaştığı olayları ve güçlükleri kendi yöntemleriyle çözmelidir.

özelliklerinden hangilerinin bulunması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Nijerya'nın Bonny Adası'nda sıvılaştırılmış doğal gaz tesisi, Finima Köyü'nün balık avlama alanlarına zarar vermiş; boru hatlarından sızan petrol, toprağı ve suyu zehirlenmiştir. 1960'ta Nijerya'da ihracatın neredeyse tümünü palmye yağı ve kakao çekirdeği gibi tarım ürünleri oluştururken, 2000'li yıllarda bu ürünlerin ülke dış ticaretindeki payı, son derece azalmıştır. Bu ürünler, ülke ekonomisine katkısı önemsiz ticaret malları olarak tanımlanır olmuştur. Aşağıda bu mekanla ilgili görsel verilmiştir.

Coğrafi bakış açısından bu bölgede aşağıdaki hatalardan hangisinin yapıldığı söylenemez?

- Fosil yakıtların gerekli değerlendirmeler yapılmadan depolanması
- Balık çeşidinin ve miktarının azalması için önlemlerin alınmaması
- Plansız kentleşme ve şehirleşme hareketlerinin ortaya çıkması
- Kıyı şeridinin ve sularının yapısal özelliklerinin değişmemesi için yatırımların yapılmaması
- Doğal gaz çıkarımının ülke ihracatındaki payının azaltılması için çalışmaların yapılmaması

1. Gebze, Kocaeli'nin bir ilçesi olsa da gerek iş hayatı gerekse özel yaşam bakımından İstanbul'a diğer İstanbul ilçeleri kadar bağımlı bir görüntü sergilemektedir. İstanbul'a çok yakın olması Gebze'nin hızlı gelişmesine etki etmiş, adeta İstanbul'un sanayi şehri olmasının beraberinde gelişmiştir. Gebze, Çayırova ve Darıca ile İstanbul ilçeleri kent alanları bakımından birleşiktir. Türkiye, ekonomik gelişmişlik bakımından altı gruba ayrılmıştır. I. derece gelişmiş iller İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Kocaeli ve Yalova'dır. Bu bağlamda Gebze, Türkiye'nin ekonomik açıdan en gelişmiş altı ilinden birinde bulunmaktadır. Gebze ayrıca Kocaeli ili GSYİH'sının %33,7'sini oluşturur. Gebze ayrıca Türkiye GSYİH'sının %1,69'unu üretmiştir. Gebze Organize Sanayi Bölgesi ilçe sınırları içerisinde bulunmaktadır.

200 km

20 km

Yukarıda Gebze ile ilgili olarak bilgiler ve harita verilmiştir.

Bu bilgileri coğrafi bakış, dağılış, değişim, hareket, konum, mekân, yer, zaman anahtar kavramları doğrultusunda açıklayınız.

2. Aşağıda internetten alınan bir haber verilmiştir.

DÜNYA GENELİNDE HER 4 ÖLÜMDEN 1'İNİN NEDENİ

Dünya genelindeki ölümlerin dörtte birinin nedeni olan çevre kirliliği, çevreye (havaya, denizlere, okyanuslara, içme suyu kaynaklarına, toprağa), insanlara, diğer canlılara, ekosistemlere zarar verebilecek, çevresel kaynakları azaltacak maddelerin girmesi olarak tanımlanıyor. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Cavit Işık Yavuz, "Çevresel kirliliğin başlıca nedeni özellikle insan kaynaklı etkinlikler ve atıklardır."

Dilovası'nda hava kirliliği Türkiye ortalamasının 3 katı!

Temiz Hava Hakkı Platformu'nun raporuna göre Türkiye'de hava kirliliği açısından Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) standartlarında "havasız temiz şehir" yok. Dilovası'nda ise hava kirliliği Türkiye ortalamasının 3 katı olarak belirtildi.

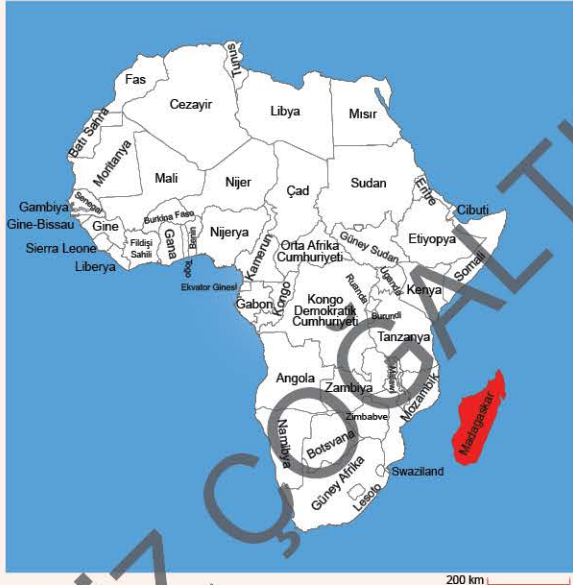
Dilovası'nda hava kirliliği

Verilen habere bakıldığında bu bölgede coğrafi bakış açısından yapılan yanlışları yazınız.

3. Yaşadığınız şehrin ve ilçenin coğrafi özelliklerini yazarak bunları coğrafyanın temel kavramlarıyla ilişkilendiriniz.

4. Madagaskar, ada olması nedeniyle kara komşusu bulunmayan ülkenin çevresinde bulunan diğer ada ülkeler ve Afrika ana karasında bulunan Mozambik ile deniz sınırı bulunmaktadır. Madagaskar coğrafi olarak Afrika kıtasının bir parçası konumundadır. Madagaskar sahip olduğu 587.295 km² yüz ölçümü ile dünyanın en büyük dördüncü adası konumundadır ve toplamda 4.828 km'lik bir kıyı şeridine sahiptir.

Süper kıta Gondvana'nın parçalanmasıyla Madagaskar yaklaşık 88 milyon yıl önce Hindistan kara kütesinden ayrılmıştır. Böylelikle adanın coğrafik olarak izolasyonu, üzerindeki bitki örtüsü ve hayvanların tamamen dış dünyadan bağımsız bir şekilde gelişmesine yol açmıştır. Madagaskar üzerindeki bitki ve hayvan türlerinin %90'ı dünyanın başka hiçbir yerinde bulunmamaktadır. Ada biyolojik çeşitlilik alanında dünyanın önde gelen bölgelerinden biri konumunda olmuş, yüzyıllar içerisinde adada insan yaşamının başlaması ile bu çeşitlilik tehdit altına girmiştir.

Madagaskar ile ilgili verilen görsellere, haritaya ve bilgilere bakarak,
 “Nerede?”
 “Neden orada?”
 “Neden önemli?”
 “Bulunduğu ortamın özellikleri neler?”
 “Doğal ve beşerî ortamların nasıl bir ilişkisi var?”
sorularını coğrafya bilimi çerçevesinde cevaplayınız.

Madagaskar'da yaşayan makimsiler

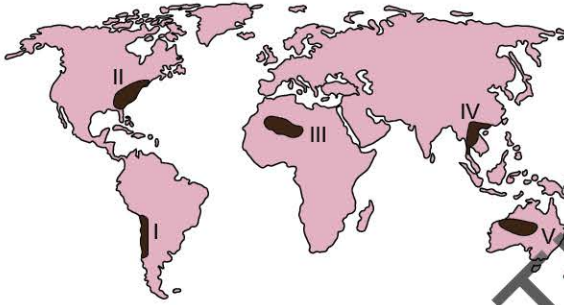
Madagaskar'da el değmemiş plajlar

1. Coğrafya alanındaki çalışmalarda, olay veya yerin nerede olduğunun belirlenmesi önemlidir ve bu tespit, konum analizi ile gerçekleştirilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde konum analizi-nin önemi daha azdır?

- A) Yaz mevsimi geldiğinde tarım alanlarına ekilecek tohumların seçiminde
- B) Yaşanan sel ve taşkın olayında can ve mal kaybının tespitinde uydu görüntülerinden faydalanmada
- C) Klimatik verilerin bölgesel takibinin yapılmasında
- D) Uluslararası hava taşımacılığının yapılmasında
- E) I. derece deprem hattının geçtiği bölgelerin tespitinde

2. İnsan yaşamını zora sokan, insanların faaliyetlerini kısıtlayan önemli unsurlardan biri de dağlık alanlardır.

Buna göre, haritadaki bölgelerin hangisinde bu duruma bağlı yaşamın daha zor olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3. • Teke Platosu
• Taşeli Platosu
• Menteşe Yöresi
• Yıldız Dağları

Yukarıda verilen bölgelerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nüfus miktarının kuraklıktan dolayı seyrek olması
- B) Sanayi ve ticaretin gelişmesinden dolayı nüfusun fazla olması
- C) Turizm faaliyetlerinden dolayı nüfusun seyrek olması
- D) Yer şekillerinden dolayı nüfusun seyrek olması
- E) Verimli topraklara sahip olmasından dolayı nüfus miktarının fazla olması

4.

Bu fotoğraflara bakıldığında coğrafya biliminin inceleme alanları arasında aşağıdakilerden hangisinin yer aldığı söylenemez?

- A) Nüfus ve yerleşme
- B) Toprak yapısı
- C) Turizm etkinlikleri
- D) Şehirleşme - göç olgusu
- E) Yer altı ve enerji kaynakları

5. Coğrafi bakış açısına sahip insan; doğal ortamda karşılaştığı olayların ortaya çıkardığı riskleri ve fırsatları analiz edebilir, doğal çevrenin sınırlılıklarının ve insan faaliyetlerinin çevre için oluşturduğu tehditleri görebilir, haritaları kullanabilir, olay ve olguları mekânla ilişkilendirip kavrayabilir.
- Buna göre aşağıdakilerden hangisi coğrafi bakış içerisinde değerlendirilemez?**

- A) Millî parkların oluşturularak biyoçeşitliliğin korunmasına yardımcı olmak
- B) Verimli tarım alanları üzerinde organik sanayi bitkileri ekimini gerçekleştirmek
- C) Kar yağışının ve eğimin fazla olduğu yerlerde kayak turizmi için yatırımlar yapmak
- D) Elektrik ihtiyacının önemli bir kısmını termik santrallerden sağlamak
- E) Yer altı ve yer üstü sularının korunmasına yönelik yasa ve kuralları uygulamak

0A520EA6

6. Aşağıdaki kavram haritasında Türkiye ile ilgili bazı özellikler verilmiştir.

Bu özelliklerden hangileri Türkiye'nin mutlak konumunun sonuçları olarak ortaya çıkmıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Yılda 743 Milyon Ton Toprak Kaybediyoruz!
Erozyon nedeniyle Türkiye'nin her 12 yılda 1 santimetre toprak yitirdiğini söyleyen TEMA Vakfı Genel Müdürü Doç. Dr. Barış Karapınar, "1 santimetre toprağın oluşma süresi ortalama 400 yıl. Toprak varlığımız hızla yok oluyor." dedi.
Bu olayın yaşanmaması için çevreye doğru coğrafi bakış içerisinde aşağıdakilerden hangisinin yapılması beklenmez?

- A) Eğimli araziler taraçalandırılmalıdır.
B) Tarımsal yöntem olarak nöbetleşe ekime geçilmelidir.
C) Ağaçlandırma çalışmalarına ağırlık verilmelidir.
D) Tarla arazisi eğime paralel olarak sürülmelidir.
E) Hayvancılık faaliyetleri zamanından önce yapılmamalıdır.

8. Aşağıda iki yerleşim yerine ait görsel ve bu yerleşim yerlerinin kuruldukları ortalama yükselti değerleri verilmiştir.

Oruro (3200 metre)

Salta (70 metre)

Bu kentlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) Oruro'nun enlem derecesi daha küçüktür.
B) Salta Ekvatorial bölgede yer alır.
C) Oruro'da nüfus miktarı daha fazladır.
D) Salta'da tarımsal verim daha yüksektir.
E) Her iki yerleşim yerinde de doğum oranı yüksektir.

9. Aşağıda bir yerleşim yerinin 1960, 1990 ve 2024 yıllarındaki gelişimi verilmiştir.

1960: 200 haneli bir kırsal yerleşme olan bu yerde nüfus doğal şartlardan etkilenmektedir. İnsanlar geçim kaynağı olarak tarım ve hayvancılık faaliyetleri ile uğraşmaktadır. Özellikle 20'li yaşlara gelen genç nüfus büyükşehirlere göç ettiğinden iş gücü kaybı yaşanmaktadır. Doğal nüfus artış hızı fazla olmasına rağmen gerçek nüfus artış hızı oldukça düşüktür.

1990: Yerleşim yerinin kuzey kesiminde bulunan linyit kömürü yatakları bölgenin çehresini değiştirdi. Açılan maden ocağında çevredeki insanlar çalışmaya başladı. Kısa zaman içinde dışarıya olan göç azaldı. Nüfus miktarı artmaya başladı, alınan kararla yerleşim yeri ilçe konumuna getirildi.

2024: Yerleşim yerinde açılan termik santral binlerce insanın ekmek kapısı oldu. Yerleşim yeri daha da büyüyerek il statüsüne çıkarıldı. Artık göç veren değil göç alan bir konuma geldi. Nüfus miktarı arttı ve standart kentlerin sorunlarını yaşamaya başladı.

Verilen yerleşim yerinin konum ve özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yerleşim yerinin mekansal bir değişim içinde olduğu
B) Yerleşim yerinin idari olarak statüsünün değiştiği
C) Yerleşim yerinin değişiminde doğru coğrafi bir bakış açısının olmadığı
D) Yerleşim yerinde şehirleşme ve sanayileşmeye bağlı hava kirliliğinin arttığı
E) Yerleşim yerinin bölgesinde nüfus bakımından en büyük kent olduğu

DÜNYA HARİTASI

MEKÂNSAL BİLGİ TEKNOLOJİLERİ

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

1. Veri okuryazarlığı, verileri, bilgileri okuma, değerlendirme, tartışma ve bunlarla çalışma becerisidir. Herkesin doğru soruları sormasını, bilgi toplamasını, değerlendirmesini ve başkalarıyla etkili bir şekilde iletişim kurmasını sağlayan bir beceri olarak da tanımlanabilir. Veri okuryazarı çalışan, verileri "okuyabilir", anlayabilir ve çevrelerindeki organizasyon hakkında daha fazla bilgi sahibi olabilir.

Buna göre, Türkiye fiziki haritasına bakan bir kişi, veri okuryazarlığı çerçevesinde düşünüldüğünde aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Türkiye'nin dağlık bölgelerine
- B) Şehir merkezleri arasındaki iz düşümsel uzaklığa
- C) Nüfusun yoğun olduğu bölgelere
- D) Yer şekillerinin düz olduğu yerlere
- E) Yükseltisi fazla olan bölgelerin enlem derecelerine

2. İstanbul'da yaşayan bir kişi misafirlığe gittiği arkadaşının evine vardığında şunları anlatmıştır.
"Başakşehir'den yola çıkarken telefonda navigasyona baktım. Yeşilpınar'a gelmek için önce yol tarifini arkadan Sultan-gazi yolundan verdi. Daha sonra yolda kaza olunca alternatif güzergâh olarak Mahmutbey'den verdi. Haritayı biraz büyütünce aslında Mahmutbey girişinin yan yolundan gösterdiğini gördüm. Ama yine de haritada yer yer kırmızılıklar vardı. Kısacası buraya gelmem haritada 40 dakika gösteriyordu, o kadar da sürdü zaten."

Verilenlere bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Uzaktan algılama sistemi hayatın her anında karşımıza çıkabilmektedir.
- B) Navigasyon anlık bilgi alabilmeyi sağlamaktadır.
- C) Navigasyonlarda da haritalarda olduğu gibi ayrıntı azaltılabilir ve artırılabilir.
- D) Sosyal ve ekonomik ilişkilerde uzaktan algılama sistemi önemli olabilmektedir.
- E) Navigasyon kullanımı sadece kentlerde ve yerleşimin olduğu yerlerde kullanılabilir.

3. Navigasyon, gidilecek adrese en kısa ve hızlı şekilde ulaşmamızı sağlayan sistemdir. Böylece bir adrese daha önce hiç gitmemiş olsak bile adres sormadan, kaybolmadan rahatlıkla ulaşabiliriz. Navigasyon sistemi gidilecek yönü hem ekranda harita şeklinde hem de sesli olarak komutlar ile söyler. Gidilecek yönün kaçırılması durumunda ise tekrar hesaplama yaparak konunuza göre en güncel rotayı verir.

Buna göre navigasyon sistemine;

- I. İstanbul,
- II. Ankara,
- III. Sivas,
- IV. Giresun

kentlerinden hangilerinde daha fazla ihtiyaç duyulur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Teknolojik kullanım ile gelişmişlik arasındaki ilişki düşünüldüğünde haritadaki kaç numaralı bölgelerde navigasyon kullanımı daha yaygındır?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5 ve 6. soruları aşağıda verilen harita ve bilgilere göre cevaplayınız.

Aşağıda Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün internet sayfasından alınmış ve Coğrafi Bilgi Sistemi'ne göre oluşturulmuş Amasya kentinin haritası gösterilmiştir.

5. Verilen haritaya bakıldığında Coğrafi Bilgi Sistemi ve haritayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kentin topoğrafik özellikleriyle ilgili bilgiler elde edilebilir.
- B) Uydu görüntüleri sayesinde kentin kuş bakışı görünümü sağlanabilir.
- C) Kentte sel ve taşkın riskinin yüksek olduğu alanlar tespit edilebilir.
- D) Kentin alt ve üst yapıları ile bunların uzanışı hakkında bilgi sahibi olunabilir.
- E) Kentin sahip olduğu maden rezervlerinin artırılması sağlanabilir.

6. Verilen haritaya bakıldığında aşağıdaki alanlardan hangisinde Coğrafi Bilgi Sistemi'nden daha az yararlanıldığı söylenebilir?

- A) Belediyecilik hizmetlerinde
- B) Spor İl Müdürlüğünde
- C) Orman Genel Müdürlüğünde
- D) Muhtarlıklarda
- E) Kara Yolları Genel Müdürlüğünde

7. Dijital okuryazarlık akıllı telefonlar, tabletler, dizüstü bilgisayarlar ve masaüstü bilgisayarlar gibi ağ cihazları aracılığı ile bilgiyi bulma, anlama, analiz etme, üretme ve paylaşabilme becerilerini ifade eder.

Buna göre;

- I. uydu görüntüleri alarak yaşanan bölgenin haritasını oluşturmak,
- II. şehir içi ulaşımında navigasyondan faydalanmak,
- III. eğitim aldığı okulun ve çevresinin krokiğini çıkarıp yapmak,
- IV. dünya siyasi haritası üzerinde Doğu Asya ülkelerini bulmak

durumlarından hangilerinde dijital okuryazarlık bilgisi daha fazladır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

8. Aşağıda Kastamonu'nun Bozkurt ilçesinde 2021 yılında meydana gelen sel ve taşkın olayının öncesi ve sonrasındaki durum gösterilmiştir.

Verilen görüntülere bakıldığında uzaktan algılama teknolojisinin yardımcı olduğu bilgiler arasında aşağıdakilerden hangisi daha az yer kaplar?

- A) Sel ve taşkın riskinin olduğu bölgenin bilinmesi
- B) Sel ve taşkın sonucu zarar gören binaların bilinmesi
- C) Sel ve taşkın sonucu yaşanan can kaybının bilinmesi
- D) Sel ve taşkın yayıldığı bölgenin bilinmesi
- E) Sel ve taşkın bölgeye verdiği zararın tespiti

1. Coğrafi unsurlar haritalara aktarılırken nokta, çizgi ve alan yöntemleri kullanılır.

Buna göre;

- I. kara yolu,
- II. il,
- III. kent merkezi

unsurları haritalara aktarılırken aşağıdaki yöntemlerden hangileri kullanılır?

I	II	III
A) Nokta	Alan	Çizgi
B) Nokta	Çizgi	Alan
C) Alan	Çizgi	Nokta
D) Alan	Nokta	Çizgi
E) Çizgi	Alan	Nokta

2. Aşağıdaki haritada Başkent Millet Bahçesi gösterilmiştir.

Bu haritadaki mekansal verilerin gösterilmesi için aşağıdakilerden hangisinin söylenmesi yanlış olur?

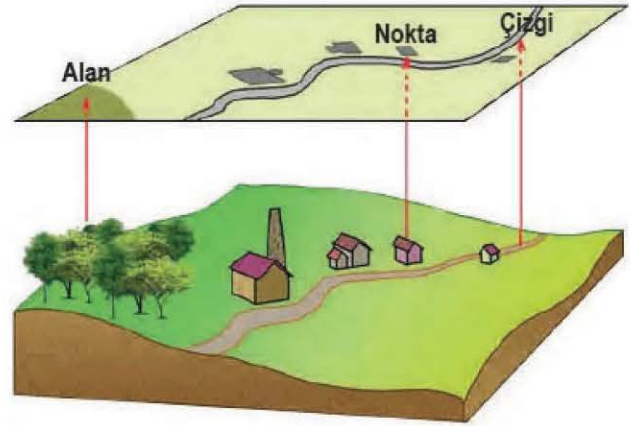
- A) Millet bahçesindeki yürüyüş yolları çizgisel verilerle gösterilmiştir.
- B) Yeşil alanlar ile binalar noktasal veriler ile gösterilmiştir.
- C) Millet bahçesi içerisinde spor merkezleri ve dinî merkezler de bulunmaktadır.
- D) Göller alansal veri ile gösterilmiştir.
- E) Haritada farklı vektörel veriler kullanılmıştır.

3. Coğrafi bilgi sistemleri, uydu görüntülerinden yararlanarak dünya üzerindeki herhangi bir noktayı detaylı bir şekilde haritalandırma imkanı sağlar.

Buna göre, uydu görüntülerinin avantajları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Yeryüzünün düzenli olarak takip edilebilmesine olanak tanır.
- B) Ulaşımı zor olan coğrafi bölgelerde çalışabilme imkanı sunar.
- C) Sadece uzman kurumsal firmalar tarafından uygulanabilir.
- D) Yapay zeka uygulamalarıyla daha hızlı çözümler sunulabilir.
- E) Aynı bölgede, aynı zamanda farklı çalışmaların yapılmasına olanak sağlar.

4. Bir kişi köyünün görselini aşağıdaki gibi yapmıştır.

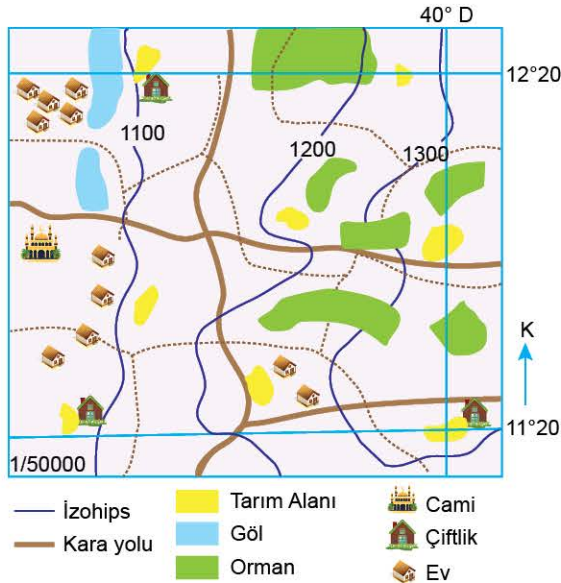
Verilen görsele bakıldığında,

- I. Alan, çizgi ve nokta haritalarda önemli unsurlardır.
 - II. Bütün yerleşim özellikleri nokta ile gösterilir.
 - III. Uzaktan algılama ile vektör veriler iç içe şeklindedir.
- yorumlarından hangileri yapılamaz?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

5. Aşağıdaki haritada bir yerleşim yerinin arazi kullanım durumu gösterilmiştir.

Haritaya bakıldığında;

- Göller alansal olarak gösterilmiştir.
- Cami noktasal olarak gösterilmiştir.
- Orman bölgesi çizgisel olarak gösterilmiştir.
- Kara yolları çizgisel olarak gösterilmiştir.

Yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

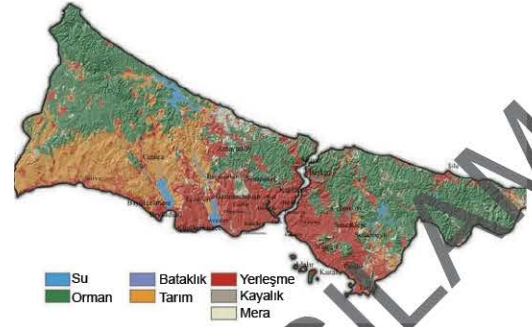
6. Aşağıdaki tabloda vektör verilerin haritaya aktarılırken kullanılan unsurları gösterilmiştir.

Gösterim Yöntemi	Sembol Örneği	Coğrafi Unsur
Nokta		Zirve, su kuyusu, sokak lambası, şehir, konut vb.
Çizgi		Sınır çizgisi, yol, akarsu, fay, tarım alanı vb.
Alan		Ülke, bölge, göl, orman vb.

Tabloya bakıldığında hangisinde bir hata yapıldığı söylenebilir?

- A) Zirve B) Sınır çizgisi C) Akarsu
D) Tarım alanı E) Bölge

7. Aşağıda İstanbul'un arazi kullanım haritası gösterilmiştir.

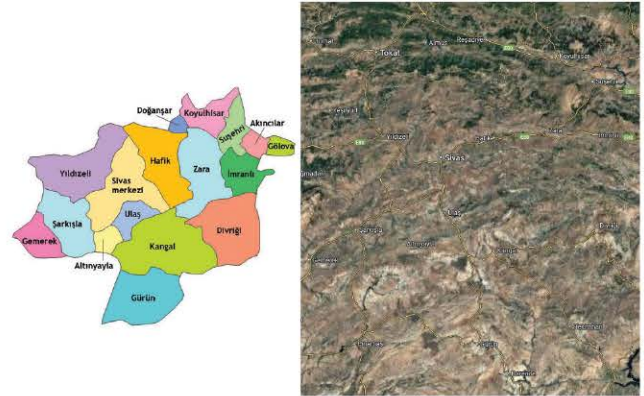
Haritaya bakıldığında;

- alansal,
- çizgisel,
- noktasal

verilerinden hangileri daha fazla kullanılmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Aşağıdaki görsellerden birincisi geleneksel yöntemlerle yapılmış Sivas ve ilçeleri haritası iken ikincisi Sivas ve çevresinin uydu görüntüsüdür.

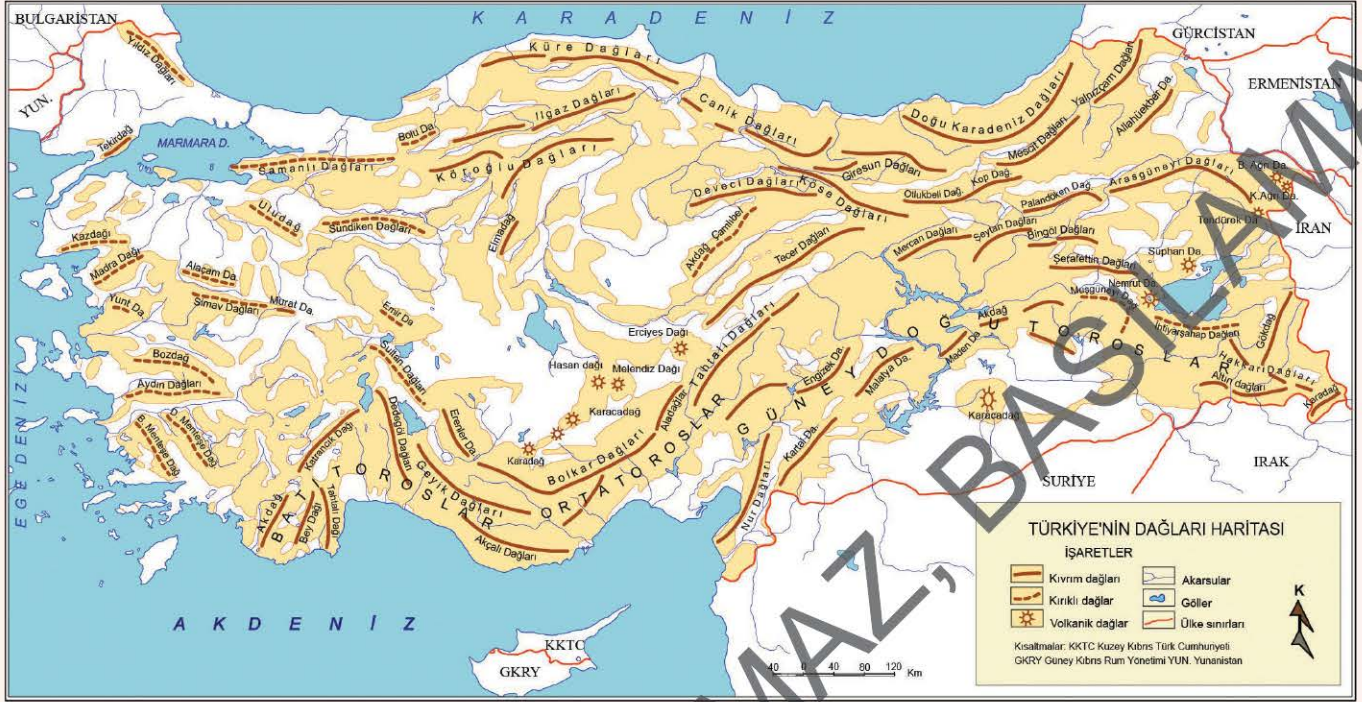
Bu iki görsele bakıldığında,

- Geleneksel yöntemle yapılan haritalarda coğrafi unsurlar daha az gösterilir.
- Uydu görüntülerinde nokta, alan ve çizgi verileri kullanılmıştır.
- Geleneksel haritalar daha küçük alanları göstermektedir.
- Uydu görüntülerinde siyasi sınırları gösterme imkanı yoktur.

Yorumlarından hangileri yapılamaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Aşağıda Türkiye fiziki haritası gösterilmiştir.

Haritadaki unsurlardan mekansal verilere göre beşer tane örnek yer yazınız.

Noktasal veri:

1.
2.
3.
4.
5.

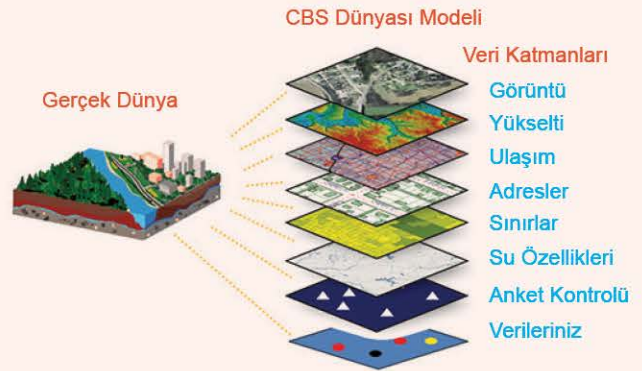
Çizgisel veri:

1.
2.
3.
4.
5.

Alansal veri:

1.
2.
3.
4.
5.

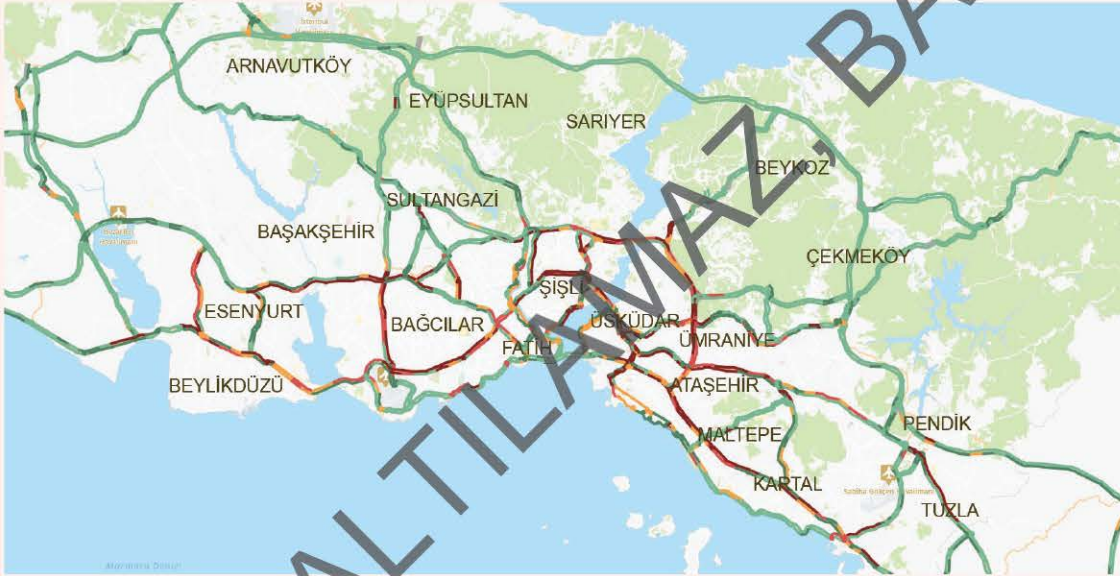
2. Yanda verilenlere bakarak haritalarda Coğrafi Bilgi Sistemlerinin avantajlarını yazınız.

3. Aşağıya yaşadığınız bölgenin uydu görüntüsünden yararlanarak haritasını giriniz.

4. Aşağıdaki uydu görüntüsü 20.05.2025 tarihine ait İstanbul'daki trafik durumunu göstermektedir.

Verilen uydu görüntüsünden yararlanarak aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

I. Uydu görüntülerinin günlük yaşama katkıları nelerdir?

.....

.....

.....

.....

II. Anlık veri almanın ülke ekonomisine ve sosyal yaşama etkileri nelerdir?

.....

.....

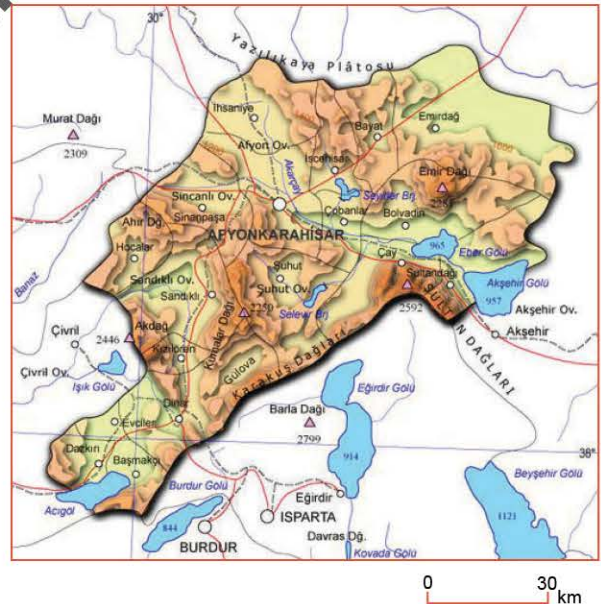
.....

.....

-
- The map illustrates the proposed tram route in the Kocçekmece Gölü area. The route is highlighted in blue and red, connecting Kayabaşı, Eseyurt, Atakent Mahallesi, Kuşçekmece, Bahçelievler, and Bakırköy. Key landmarks include Deliklikaya, Şamlar, Sultanazade, and Piri Reis Mahallesi. The map also shows the Bosphorus Bridge and the Golden Horn.

- A) Deprem felaketinin en fazla yaşandığı yerlerden biri Japonya'dır.
- B) Ekvatorial iklim özellikleri görüldüğü için tüm yıl yağışlıdır.
- C) Arazinin dağlık ve engebeli olması sıcaklıkların kısa mesafelerde değişmesine neden olmaktadır.
- D) Orta kuşakta bulunan ülkeler arasında Türkiye, İspanya, Fransa gibi ülkeler yer almaktadır.
- E) Uzmanlara göre uzay madenciliği kavramı artık gündem olmaya başladı.

- A) Medya ve kültürel okuryazarlık
B) Dijital ve görsel okuryazarlık
C) Çevre ve işitsel okuryazarlık
D) Bilgisayar ve medya okuryazarlığı
E) Kültürel ve veri okuryazarlığı

- I. Yerleşim merkezleri noktasal olarak gösterilmiştir.
 - II. Akarsular çizgisel olarak gösterilmiştir.
 - III. Komşu olan iller alansal olarak gösterilmiştir.
 - IV. Göller noktasal olarak gösterilmiştir.
- çıkartımlarından hangileri yapılabilir?**

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

0ACA0A41

5. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin akarsu ve gölleri gösterilmiştir.

Bu haritada en fazla kullanılan vektörel veriler aşağıdakilerden hangileridir?

- A) Nokta - Alan
C) Çizgi - Alan
B) Nokta - Çizgi
D) Alan - Nokta
E) Çizgi - Nokta

6. Bir öğrenci sadece dünyadaki gölleri gösteren haritaya baktığında;

- I. alan,
II. çizgi,
III. nokta

vektörel verilerden hangilerinin kullanıldığını görür?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

7. Uydur görüntüleri, Coğrafi Bilgi Sistemleri, GPS gibi uygulamalar teknolojinin gelişmesiyle birlikte hayata geçmiştir. Bu nedenle teknolojik olarak ilerlemiş ülkelerde bu alanda daha fazla yatırım ve bilgi sahibi olunabilir.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinde bu tür bilgilere ulaşma imkânı daha kolaydır?

- A) Afganistan
B) Pakistan
C) Yunanistan
D) Kanada
E) Nijerya

8. Aşağıda İzmir'in uydudan alınmış görüntüsü gösterilmiştir.

Bu görüntüye bakıldığında İzmir ve çevresinin;

- I. topoğrafik yapısına,
II. kara yollarına,
III. trafik durumuna,
IV. limanların kapasitesine

özelliklerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

9. Aşağıda Coğrafi Bilgi Sistemlerinin modellenmesi gösterilmiştir.

Bu modellemeye bakıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Teknolojik altyapı coğrafi bilgi sistemleri için oldukça önemlidir.
B) Coğrafi bilgi sistemleri sadece yeryüzünün görünen kısımları için kullanılabilir.
C) Bölgenin hem beşeri hem de doğal özellikleri dikkate alınarak yapılır.
D) Uzaktan algılama ve uydu görüntüleri coğrafi bilgi sistemlerinin temelini oluşturur.
E) Farklı veriler aynı harita üzerinde gösterilebilir.

TÜRKİYE'NİN UYDU HARİTASI

